

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
D E C I Z I E**

03 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare, declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Elena Lisnic și avocatul Sergiu Zaharia în numele succesorului părții vătămate, Nina Ratînscaia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Tcaci Andrei XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 03.02.2017 - 19.04.2017;

instanța de apel: 10.05.2017 - 20.12.2017;

instanța de recurs: 20.02.2018 - 03.04.2018.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor ordinare în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Central din 19 aprilie 2017, cauza fiind judecată în procedura prevăzută de art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, Tcaci Andrei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal și în baza acestei legi i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 ani.

S-a încasat de la Tcaci Andrei în beneficiul succesorului părții vătămate Ratînscaia Nina, prejudiciul moral în sumă de 30 000 lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6 000 lei și cheltuieli de transport în sumă de 1 000 lei.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a reținut că, inculpatul Tcaci Andrei, la 20.12.2016, în intervalul de timp 20:40-20:50, fiind posesor al permisului de conducere nr. XXXX, fiind treaz, ignorând cerințele indicatorului de informare și orientare 5.50 ce semnifică „Trecerea pentru pietoni”, încălcând cerințele pct. 45.1) al Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, care prevede că *conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținînd permanent seama de următorii factori: starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; situația rutieră*, pct. 45.2 al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că, *în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care nu pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului*, art. 47.1 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că *limitele maxime de viteză a vehiculelor pe drumurile publice, în localități este de 50*

km/h iar în zonele rezidențiale și teritoriile adiacente drumului-20 km/h. conducând automobilul de model „XXX” cu n/î XXX pe strada Independenței din or. XXX, neluând măsurile necesare situației rutiere, neprevăzând situația periculoasă, fără a reduce viteza sau chiar să oprească automobilul pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, depășind vădit limita maximă de viteză, a tamponat pietonul Ratînschi Victor, locuitor al or. Soroca, care traversa regulamentar strada Independenței pe trecerea de pietoni, marcată prin marcajul rutier 1.14.1, anexa nr. 4 al Regulamentului Circulației Rutiere, care la 21.12.2016, în rezultatul leziunilor primite, a decedat la Spitalul Raional Soroca „A. Prisacari”.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 162 din 06.01.2017, moartea cet. Ratînschi Victor, a survenit în rezultatul șocului traumatic și hemoragie cauzat de trauma asociată - traumă cranio-cerebrală deschisă, traumă închisă a toracelui, trauma închisă a abdomenului, fractură închisă a oaselor gambelor. La examinarea medico-legală a cadavrului s-au depistat următoarele leziuni corporale: Traumă cranio-cerebrală deschisă, plagă contuză suturată temporal pe dreapta cu echimoză în jur, excoriații pe cap din stânga, fractură liniară a bazei craniului cu hemoragii scunde epidurale, hemoragii subarahnoidiene insulare la baza creierului, sânge în ventriculii cerebrali, focare de contuzie cerebrală la baza lobilor temporali bilateral, edem cerebral moderat, traumă închisă a toracelui, contuzia pulmonilor, edem pulmonar moderat, traumă abdominală închisă, fractura oaselor bazinului cu ruptura vezicii urinare, hematom retroperitoneal masiv pe dreapta și moderat pe stânga, peritonită uremică incipientă, fractură închisă a oaselor gambei drepte cu hemoragii masive în țesuturile moi adiacente, fractura interarticulară al condilului lateral al tibiei și capului osului fibular pe stânga cu deplasarea fragmentelor și hemoarii în țesuturile moi adiacente, excoriații pe cotul drept, mâna dreaptă, genunchiul drept și gamba stângă.

Leziunile corporale descrise au fost produse prin acțiunea traumatică cu corp (-uri) contondent (-e) și sau la lovirea de acesta (acestea), posibil în timpul circumstanțele indicate (accident rutier la 20.12.2016), au legătură cauzală directă cu survenirea morții și în comun se califică ca leziuni corporale grave, periculoase pentru viață.

Prin acțiunile sale Tcaci Andrei a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) Cod penal cu indicii de calificare: încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul persoanei.

3. Nefiind de acord cu decizia primei instanțe procurorul a atacat-o cu apel, prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Tcaci Andrei să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal și în baza acestei legi, prin prisma art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, a-i stabili o pedeapsă sub formă de 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. Prejudiciul material în sumă de 1 000 lei și 6 000 lei de admis integral, iar prejudiciul moral în sumă de 1 000 000 lei de admis în principiu, cu lăsarea judecării acesteia în ordine civilă.

În motivarea apelului declarat a invocat că, instanța de fond a stabilit just circumstanțele cauzei și corect a calificat acțiunile inculpatului, însă neîntemeiat a aplicat o pedeapsă prea blândă în coraport cu faptele comise de inculpat, neîntemeiat aplicând prevederile art. 90 Cod penal, dispunând ca pedeapsa cu închisoarea să nu

fie executată, dacă în termenul de probațiune condamnatul Tcaci Andrei nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportarea sa va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat. La fel, instanța neîntemeiat a respins cererea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat, motivând soluția prin prevederile art. 143 alin. (2) și art. 229 alin. (1), (2) Cod de procedură penală.

Susține, că infracțiunea prevăzută la art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, este o infracțiune gravă, care prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani. Această faptă prejudiciabilă face parte din infracțiunile în domeniul transportului, care la momentul actual prezintă un pericol social sporit în R. Moldova, deoarece un număr major de vătămări corporale și decesuri se comit ca urmare a încălcării regulilor de securitate a circulației rutiere sau exploatare a mijloacelor de transport. În această ordine de idei, aplicarea pedepsei privative de libertate fără suspendarea condiționată a executării acesteia ar fi binevenită și echitabilă în coraport cu infracțiunea comisă. Stabilirea unei pedepse cu închisoare cu aplicarea art. 90 Cod penal, este indezirabilă, deoarece are ca efect formarea unei practici vicioase, de sineîncredere în rândul persoanelor condamnate pentru așa gen de infracțiuni, fiind posibilă conducerea de către aceștia din nou a mijlocului de transport cu încălcarea RCR.

3.1. Sentința a fost contestată cu apel și de către avocatul Sergiu Zaharia în numele succesorului părții vătămate Ratînscaia Nina, care a solicitat casarea sentinței, cu aplicarea în privința inculpatului a pedepsei cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 4 ani, precum și admiterea integrală a acțiunii civile și încasarea de la inculpatul Tcaci Andrei a prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 lei. În motivarea cerințelor apelului s-a invocat că, pedeapsa stabilită inculpatului sub formă de închisoare cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probațiune de 3 ani este blândă și inequitabilă în raport cu infracțiunea săvârșită și suferințele cauzate familiei decedatului. În partea descriptivă a sentinței, instanța de judecată constată criteriile de individualizare a pedepsei conform art. 7 și 75 Cod penal, și în temeiul art. 90 Cod penal îi stabilește inculpatului o pedeapsă sub formă de închisoare cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de 4 ani, însă în dispozitivul sentinței instanța dispune a aplica inculpatului o altă pedeapsă mai blândă, cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probațiune de 3 ani. În acest context, consideră că prima instanță neîntemeiat a redus termenul de probațiune de la 4 ani stabilit în partea descriptivă a sentinței la 3 ani stabilit prin dispozitiv, fără a constata circumstanțele legale de reducere a termenului dat. Astfel, rezultă că dispozitivul sentinței este expus neclar, deoarece motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2017, a fost admis parțial apelul procurorului și apelul avocatului Sergiu Zaharia în numele succesorului părții vătămate Ratînscaia Nina, casată parțial sentința primei instanțe în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează:

S-a încasat de la inculpatul Tcaci Andrei în numele succesorului părții vătămate Ratînscaia Nina prejudiciul moral în sumă de 75 000 lei.

S-a respins solicitarea procurorului în latura încasării de la inculpatul Tcaci Andrei în contul statului a cheltuielilor judiciare.

În rest sentința se menține fără modificări.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, la examinarea cauzei respective s-a dat eficiență prevederilor art. 93-101, 26-27 Cod de procedură penală, instanța a cercetat cauza multiaspectual, a dat aprecieri probelor prezentate prin prisma pertinentei, concludenței, coroborării lor, în baza probelor acumulate just a reținut starea de fapt și de drept pe cauză, corect a încadrat acțiunile inculpatului Tcaci Andrei în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fapt ce nu se contestă de părți, apelurile fiind declarate în privința pedepsei aplicate, a cheltuielilor judiciare și acțiunii civile.

Mai mult, judecarea cauzei a avut loc în procedură simplificată, în baza prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală. În instanța de fond inculpatul a depus cerere prin care a solicitat judecarea cauzei lui în baza probelor administrate în faza urmăririi penale, prin care recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, cerere, care a fost acceptată de instanța de fond.

Instanța de apel a considerat că, urmează a fi respinse argumentele procurorului expuse în apelul declarat, referitoare la stabilirea în privința inculpatului a unei pedepse mai aspre.

Instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpatului s-a condus de prevederile art. 61 Cod penal, la fel și de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. art. 7 și 75 Cod penal, de circumstanțele cauzei. Pedepsa a fost numită în limitele sancțiunii prevăzute la articolul incriminat inculpatului și care este adecvată celor comise, care se racordă la toate circumstanțele stabilite, și își va atinge scopurile puse de pedeapsa penală.

Totodată, instanța de fond legal și întemeiat a statuat că, inculpatul la locul de trai se caracterizează din punct de vedere pozitiv, a recuperat succesoriului părții vătămate prejudiciul material în sumă de 41 000 lei, precum și nu este împotriva de a-i restitui acesteia prejudiciul moral. Cu atât mai mult, este relevantă și poziția succesoriului părții vătămate și apărătorului ei, care la fel au solicitat stabilirea în privința inculpatului a pedepsei închisorii cu suspendarea condiționată a executării ei.

Oportunitatea aplicării pedepsei nominalizate mai sus, rezultă și din conținutul art. 61 alin. (2) Cod penal, care stipulează că pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Astfel, instanța de apel a respins argumentele apelantului de agravare a pedepsei și consideră că instanța de fond corect a ajuns la concluzia că, reeducarea și corectarea inculpatului poate avea loc fără izolarea lui de societate, argumentele expuse în apel fiind nejustificate. Temeiuri prin care s-ar demonstra că inculpatul nu poate fi corectat prin aplicarea în privința lui a pedepsei închisorii cu suspendarea condiționată a executării ei, nu s-au stabilit. Astfel, reieșind din circumstanțele indicate mai sus, instanța de apel consideră că pedeapsa stabilită lui Tcaci Andrei de prima instanță corespunde prevederilor art. 7, 61, 75 și 90 Cod penal, fiind motivată, individualizată și aplicată în limitele prevăzute de lege, hotărârea dată fiind legală și întemeiată.

Prin urmare, instanța de apel, în situația în care nu a dispus de alte circumstanțe decât de cele stabilite de prima instanță, nu este în drept de a aplica inculpatului o pedeapsă mai gravă decât cea numită de prima instanță în lipsa cărorva motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, starea de fapt și de drept în instanța de apel rămânând aceeași care a fost stabilită de instanța de fond. În acest context urmează a

fi respinse și argumentele avocatului succesorului părții vătămate privind suspendarea executării pedepsei închisorii pe un termen de probă de 4 ani. Or, faptul că în partea motivată a sentinței instanța a comis o eroare mecanică, indicând că pedeapsa urmează a fi suspendată pe termen de 4 ani și nu pe 3 ani, aceasta nu afectează legalitatea și temeinicia sentinței adoptate. Termenul de suspendare condiționată a executării pedepsei de 3 ani este justificat și suficient pentru corectarea inculpatului. Soluția instanței în această parte este întemeiată, iar sentința nu poate fi considerată contradictorie din cauza unei greșeli mecanice, care în esență nu afectează temeinicia soluției adoptate.

Totodată, instanța de apel a respins solicitarea acuzatorului de stat din apelul declarat, prin care se solicită încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 620 lei de la inculpatul Tcaci Andrei, or, cheltuielile suportate pentru efectuarea examinării cadavrului, serviciilor igienice și examinarea documentelor medicale în suma indicată, nu urmează a fi încasate de la inculpatul Tcaci Andrei, deoarece sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Drept urmare celor invocate, se indică că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Astfel, se reține că în cauza dată în cadrul urmăririi penale au fost suportate cheltuieli judiciare în sumă de 469 lei la efectuarea examinării cadavrului, în sumă de 94 lei pentru serviciile igienice și în sumă de 57 lei la efectuarea examinării documentelor medicale, care au fost ordonate de către organul de urmărire penală, acestea fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Totodată, potrivit art. 100 alin. (2) Cod de procedură penală și art. 6 par. 2 a Convenției, sarcina probațiunii e pusă în seama organului de urmărire penală, persoana acuzată de un delict beneficiind de “prezumția nevinovăției”, stipulată la art.8 CPP.

Astfel, ținând cont de faptul, că expertiza a fost ordonată de către organul de urmărire penală în vederea demonstrării apartenenței inculpatului la infracțiunea incriminată, ce la rândul său a determinat încadrarea juridică a faptei, acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, pusă în sarcina părții acuzării, instanța de apel a considerat neîntemeiată solicitarea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor pentru examinarea cadavrului, servicii igienice și examinarea documentelor medicale din contul părții apărării.

Totodată, privitor la apelurile declarate de procuror și avocatul S. Zaharia, instanța de apel a conchis că, acestea urmează a fi admise parțial doar în latura încasării în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral, cu majorarea acestuia din următoarele considerente.

Semnificative în acest sens sunt și recomandările stipulate în hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 04.07.2005 „Cu privire la practica aplicării legislației materiale despre încasarea prejudiciului cauzat părților vătămate”. Potrivit p. 27: “în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și

în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc (art. 1422 CC).

Instanțele de judecată vor avea în vedere că în cazul vătămării integrității corporale sau al altei vătămări a sănătății, precum și în cazurile de deces a victimei, persoanele vătămate au dreptul în conformitate cu art. 1422 și 616 alin. (2) Cod civil la repararea prejudiciului nepatrimonial (moral) sub formă de despăgubire în bani în suma stabilită de instanțele judecătorești în baza unei aprecieri conforme principiilor echității...”

Potrivit art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Conform art. 1423 Cod civil, (1) Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Astfel, reieșind din circumstanțele cauzei instanța de apel a conchis că, urmează a fi dispusă încasarea în folosul succesorului părții vătămate Ratînscaia Nina a prejudiciului moral în cuantum de 75.000 lei, cuantum pe care Colegiul penal îl consideră echitabil tuturor circumstanțelor cauzei, consecințelor iremediabile a comiterii infracțiunii, care s-a soldat cu decesul părții vătămate Ratînschi Victor, precum și suferințelor cauzate succesorului părții vătămate Ratînscaia Nina ca rezultat al decesului soțului. Instanța de apel a ținut cont și de faptul că inculpatul benevol a recuperat prejudiciul material. Cuanumul prejudiciului moral solicitat de succesorul părții vătămate în sumă de 1 000 000 lei nu corespunde circumstanțelor cazului în speță, ținând cont de cele constatate, din care motiv acțiunea în această parte va fi admisă parțial.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, au declarat recursuri ordinare:

- Procurorul făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și pronunțarea a unei noi hotărâri prin care să se încaseze de la inculpat Tcaci Andrei cheltuielile de judecată și să fie aplicată pedeapsa cu privire de libertate. Recurentul invocă dezacordul cu decizia instanței de apel motivînd că nu sunt temeiuri de a aplica inculpatului prevederile art. 90 Cod penal, iar potrivit art. 142 alin. (2), 227 alin. (1), (2), 228 alin. (3), 229 alin. (1) Cod penal, instanța urma să încaseze cheltuielile de judecată;

- Avocatul Sergiu Zaharia în numele succesorului părții vătămate, Nina Ratînscaia, făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și pronunțarea a unei noi hotărâri prin care lui Tcaci Andrei să-i fie stabilită o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 4 ani și să fie admisă integral prejudiciul moral înaintat. Recurentul invocă dezacordul cu termenul executării pedepsei nonprivative de libertate considerînd ca fiind prea blîndă. Totodată se invocă dezacordul cu admiterea parțială a prejudiciului moral care în opinia acestuia este prea mică.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Erorile de drept pot fi considerate erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Instanța de recurs reiterează că potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

Totodată, Colegiul penal lărgit reține că temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, invocat de recurent și-a găsit confirmarea în cauza dată, sub aspectul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția în partea laturii civile.

De asemenea, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Din materialele cauzei, Colegiul penal lărgit constată că, inculpatul Tcaci Andrei a fost pus sub învinuire în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, ulterior prima instanță l-a recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal fiindu-i numită pedeapsă sub formă de 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a

conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, iar în baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 ani.

Totodată, Colegiul penal lărgit constată că, în partea descriptivă a sentinței primei instanțe, inculpatului Tcaci Andrei, potrivit art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 4 ani, iar în partea dispozitivă a sentinței i s-a stabilit termenul de probațiune de 3 ani.

Ulterior, instanța de apel, judecând cauza la apelurile declarate de procuror și de avocatul Sergiu Zaharia în numele succesorului părții vătămate Ratînscaia Nina, a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și a conchis că, prima instanță corect a ajuns la concluzia că inculpatul Tcaci Andrei este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, deoarece potrivit cumulului de probe administrate în cauză, cercetate și verificate în instanța de apel s-a constatat că, vina acestuia în săvârșirea infracțiunii imputate a fost dovedită pe deplin, iar la aplicarea pedepsei s-a ținut cont de totalitatea circumstanțelor reale și personale, de gravitatea infracțiunii săvârșite, dar și de faptul că, pedeapsa constituie nu numai osândă pentru infracțiunea săvârșită, dar are drept scop corectarea și reeducarea condamnaților, spiritul executării stricte a legii, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului cât și a altor persoane, ținând cont și de prevederile art. 364¹ alin. (8) Codul de procedură penală, potrivit căruia inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

Cît privește la motivul invocat de avocatul succesorului părții vătămate, referitor la aplicarea termenului de probațiune la pedeapsa stabilită în partea descriptivă (4 ani) și în partea dispozitivă (3 ani), instanța de apel a motivat vag acest argument, menționând că, *în partea motivată a sentinței instanța a comis o eroare mecanică, indicând că pedeapsa urmează a fi suspendată pe termen de 4 ani și nu pe 3 ani, aceasta nu afectează legalitatea și temeinicia sentinței adoptate.*

Astfel, la determinarea tipului și măsurii de pedeapsă, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de fond a emis o hotărâre contradictorie iar instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că prima instanță a comis o *eroare mecanică*.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel urma să se expună mai clar asupra aplicării pedepsei inculpatului și erorii comise de prima instanță, ori motivarea unei hotărâri nu este o problemă de volum, ci una de esență, de conținut, aceasta trebuind să fie clară, concisă și concretă, în concordanță cu probele și actele de la dosar, iar toate dubiile care nu pot fi înlăturate, în condițiile Legii, urmează a fi interpretate în favoarea inculpatului.

Cît privește dezacordul recurentului cu admiterea parțială a acțiunii civile a încasării prejudiciului moral, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel la emiterea deciziei în privința lui Tcaci Andrei, nu a respectat prevederile legale întru adoptarea unei soluții întemeiate în latura civilă, pronunțând o hotărâre pripită prin care a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul succesorului părții vătămate, Nina Ratînscaia, a prejudiciului moral în sumă de 75 000 lei, or conform acțiunii civile, succesorul părții vătămate a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 1 000 000 lei,

Astfel, Colegiul lărgit consideră că concluzia instanței de apel este insuficient de argumentată deoarece aceasta și-a motivat soluția privind încasarea în beneficiul succesorului părții vătămate a pagubei morale în sumă de 75 000 lei, considerând că aceasta este una echitabilă vizavi de suferințele psihice suportate de acesta, doar prin faptul că suma solicitată de succesorul părții vătămate este una neîntemeiată și exagerată, fără a argumenta micșorarea cuantumului.

Este de menționat faptul că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Colegiul menționează că legiuitorul a acordat prerogative instanței de judecată de a aprecia și determina cuantumul prejudiciului moral ce urmează a fi încasat, or art. 1423 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, expres prevede că mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice, circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei. Totodată, despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

Colegiul penal menționează că, moartea victimei accidentului rutier este sursa prejudiciului de afecțiune resimțit de cei apropiați: soț, copii, părinți, frați și surori. Prejudiciul afectiv este cel resimțit de o persoană care a pierdut pe cineva drag.

Moartea unei persoane dragi, consecință a unei fapte ilicite, aduce atingere sentimentelor de dragoste, de afecțiune, de echilibru psiho-emoțional.

Denumirea de prejudiciu afectiv sau de afecțiune (prejudiciu prin ricoșeu sau *pretium affectionis*) este determinată de natura dreptului lezat: Sentimentul de iubire și de prețuire – cel mai intim, profund și sensibil sentiment uman.

Prejudiciul prin ricoșeu este dublu condiționat de legătura afectivă profundă dintre victima mediată, care îl invocă și victima imediată, cea căreia i-a fost lezat dreptul la viață. Aceste două condiții sunt prelevate și în Rezoluția nr. 75-7 adoptată la 14.03.1975 de Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei, prin care se recomandă indemnizarea prejudiciului prin ricoșeu în caz de deces, făcând referire la persoanele care au vocație să îl invoce: părinții, copiii, soții, logodnicii, frații etc.

În aprecierea categoriei de persoane care pot invoca existența unui prejudiciu afectiv, instanța trebuie să aibă în vedere un criteriu obiectiv și anume acela al relației victimă – persoană care invocă prejudiciul afectiv. Pentru realizarea acestui deziderat, trebuie administrate probe temeinice din care să rezulte că relația dintre victimă și persoana care pretinde că suferă un astfel de prejudiciu, a fost una apropiată, bazată pe sentimente profunde de iubire.

Moartea unei persoane dragi lasă răni adânci, poate produce suferințe psihice majore celor de care era atașată afectiv, iar viața acestora este puternic perturbată și constituie o „vătămare a condițiilor de existență umană”.

Prin urmare, rezultă că instanța de apel nu și-a motivat suficient soluția în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral în beneficiul succesorului părții

vătămate, situație care cade și sub incidența erorii de drept cuprinsă în prevederea art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar decizia urmează a fi casată în partea respectivă, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art. 435 Cod de procedură penală, întrucât asemenea erori nu pot fi corectate în instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale asupra tuturor motivelor invocate de procuror și de avocatul succesorului părții vătămate în apel, și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de prevederile art. 225 Cod de procedură penală și practica CEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursurile ordinare, declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Elena Lisnic și avocatul Sergiu Zaharia în numele succesorului părții vătămate, Nina Ratînscaia, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2017, în cauza penală în privința inculpatului **Tcaci Andrei XXX**, și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Pronunțată integral la **24 aprilie 2018**.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu